EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 2.2.2022
COM(2022) 32 final

2022/0021 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) nr 1025/2012 seoses Euroopa standardiorganisatsioonide otsustega, mis puudutavad Euroopa standardeid ja Euroopa standardimisdokumente

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa standardiorganisatsioonid on eraõiguslikud organisatsioonid, millel on Euroopa standardimissüsteemis eriline koht. Nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määruses (EL) nr 1025/2012[1] sätestatud, korraldatakse Euroopa standardimist asjaomaste sidusrühmade poolt ja nende jaoks kas riikide esinduste (Euroopa Standardikomitee ehk CEN ja Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee ehk Cenelec) või liikmete vahetu osalemise kaudu (Euroopa Telekommunikatsioonistandardite Instituut ehk ETSI). Kui komisjon esitab standardimistaotluse, saavad standardeid ja Euroopa standardimisdokumente välja anda ainult (määruses (EL) nr 1025/2012 määratletud) Euroopa standardiorganisatsioonid. Nad teevad seda kooskõlas määruse (EL) nr 1025/2012 ehk nn standardimismääruse artiklis 10 sätestatud erimenetlusega. Standardimismääruses on ühtlasi sätestatud, et Euroopa Liit võib Euroopa standardiorganisatsioone rahaliselt toetada.

Euroopa standardiorganisatsioonid on määratletud standardimismääruse artikli 2 punktis 8 ja I lisas. Euroopa standardiorganisatsioone on kolm: CEN, CENELEC ja ETSI. Need organisatsioonid täidavad komisjoni poolt ELi õigusaktide ja poliitika toetamiseks taotletavas standardimistöös ainulaadseid ülesandeid.

Nii on see peamiselt ajaloolistel põhjustel. 1980ndatel, kui Euroopa standardiorganisatsioonid loodi ja nende roll standardite väljatöötamisel paika pandi, keskendus süsteem peamiselt Euroopa Liidu sidusrühmadele.

Praegune olukord on teistsugune ning Euroopa standardiorganisatsioonide sisemine juhtimissüsteem, otsustusprotsessid ja liikmeskonna struktuur on mitmeid kordi muutunud. Nüüd teevad Euroopa standardiorganisatsioonid koostööd mitmesuguste sidusrühmadega (ka kolmandatest riikidest) ja lubavad neil osaleda mitte ainult tehnilises töös, vaid ka oma sisepoliitika kujundamisel ja -otsuste tegemisel. Selline koostöö on tervitatav, kuid juhtudel, kui Euroopa standardiorganisatsioonid peaksid keskenduma ELi õigusaktide ja põhimõtete toetamisele, on vaja kaitsemeetmeid, et tagada protseduuride usaldusväärsus ja sidusrühmade huvide tasakaalustatud esindatus kooskõlas strateegiliste prioriteetide ja seadusandlike vajadustega. Eeskätt kehtib see sisemiste otsuste suhtes, mis tehakse standardite ja standardimisdokumentide väljatöötamiseks standardimismääruse artikli 10 lõike 1 kohaselt komisjoni esitatud taotluse alusel. Need sisemised otsused võivad puudutada küsimusi, mis on seotud otsustega standardimistaotluste vastuvõtmise, uute tööteemade vastuvõtmise ning Euroopa standardimisdokumentide vastuvõtmise, läbivaatamise või kehtetuks tunnistamise kohta. Kirjeldatud juhtudel, eeskätt siis, kui Euroopa standardiorganisatsioonid toetavad ELi õigusaktide kohaldamist ning töötavad välja ELi üldsuse ja ettevõtete jaoks üliolulisi standardeid, tuleb Euroopa standardiorganisatsioonide sisemises juhtimissüsteemis nõuetekohaselt arvesse võtta kõigi Euroopa sidusrühmade (sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning kodanikuühiskonna organisatsioonide) seisukohti. See on eriti

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

asjakohane, arvestades et mõned Euroopa standardiorganisatsioonid koosnevad peamiselt hääleõigusega ettevõtjatest ning mõningatel juhtudel on kodanikuühiskonna organisatsioonide ja avaliku sektori asutuste osalus piiratud.

Seepärast on vaja suuremat selgust, et tagada komisjoni poolt standardimismääruse artikli 10 lõike 1 alusel taotletud standardite ja standardimisdokumentide väljaandmisel kogu sisemise otsustusprotsessi kooskõla sellega, mida ELi institutsioonid ootavad standardite väljatöötamisega tegelevalt organilt, keda on ametlikult tunnustatud Euroopa standardiorganisatsioonina.

Kui komisjoni taotletud standardite puhul oleks nõutav riikide standardiorganisatsioonide teatav esindatus ja otsustusõigus, looks see piisava kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi, et tagada kooskõla ELi õigusaktide ja poliitikaga.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Komisjon teatas 2020. aasta uue tööstusstrateegia ajakohastamise algatuses (COM(2021)350),[2] et esitab ettepaneku määruse (EL) nr 1025/2012 muutmiseks koos standardimisstrateegiaga, mis on esitatud koos käesoleva ettepanekuga.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kavandatav õigusakti muudatus on kooskõlas standardite poliitilise olulisusega, mida on rõhutatud muudeski komisjoni olulistes algatustes, nagu „Euroopa digituleviku kujundamine“ (COM(2020)67),[3] „Global Gateway“ (JOIN(2021)30),[4] või nõukogu kommentaaris, milles tervitati „komisjoni kavatsust töötada välja standardimisstrateegia /.../, et tugevdada Euroopa standardimissüsteemi ja selle juhtimist“(nõukogu 9. juuni 2020. aasta järeldused[5]).

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Algatuse õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114.

- **Subsidiaarsus (toimingute puhul, mis ei kuulu Euroopa standardiorganisatsioonide ainupädevusse)**

Subsidiaarsuse põhimõte ei ole asjakohane. Algatusega tahetakse muuta ELi määrust, mis reguleerib Euroopa standardimise süsteemi. Konkreetne eesmärk on kaitsta komisjoni poolt standardimismääruse artikli 10 lõike 1 alusel taotletud standardite väljatöötamisel hea valitsemistava põhimõtteid. Käesolev algatus tugevdab riikide esindajate (st riikide standardiorganisatsioonide) rolli süsteemis.

- **Proportsionaalsus**

Määruse (EL) nr 1025/2012 kavandatud muutmine on väga piiratud ja käsitleb üksnes tööd, mida Euroopa standardiorganisatsioonid teevad pärast seda, kui komisjon on esitanud taotluse. Taotlus tehakse avalikust poliitikast lähtuva volituse alusel ja seepärast on oluline tagada hea valitsemistava põhimõtted kooskõlas ELi otsustusprotsessiga. Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, sest see ei lähe kaugemale kui vaja, et saavutada

[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM:2021:350:FIN
[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/TXT/?uri=CELEX:52020DC0067
[4] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=JOIN%3A2021%3A30%3AFIN
[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52020XG0616%2801%29

eesmärk tagada riikide esindatus/osalus määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 10 kohaselt esitatud taotluse põhjal koostatavate Euroopa standardite ja standardimisdokumentide väljatöötamise protsessi kõigis etappides.

- **Vahendi valik**

Määrus, millega muudetakse määrust.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Komisjon korraldas sihtrühmadega (eeskätt Euroopa standardiorganisatsioonid, riikide standardiorganisatsioonid, ELi liikmesriigid ning tööstuse ja kodanikuühiskonna sidusrühmad) selleteemalise konsultatsiooni. Nimetatud sidusrühmadele anti võimalus väljendada oma seisukohti ja anda sisendit komisjoni töö jaoks.

Standardimisstrateegia tegevuskava käsitleva konsultatsiooni käigus andsid sidusrühmad komisjoni parema õigusloome portaalis väärtuslikku tagasisidet Euroopa standardimissüsteemi juhtimise ja läbipaistvuse kohta[6]. Komisjon sai samalaadset tagasisidet Euroopa sidusrühmade organisatsioonide standardimismääruse artikli 24 lõike 2 kohaselt välja antud aruannetest.

- **Mõjuhinnang**

Komisjon ei teinud selle algatuse kohta mõjuhinnangut. Ettepanekus käsitletud algatus puudutab haldusotsuseid, mis tehakse Euroopa standardiorganisatsioonides pärast seda, kui komisjon on esitanud poliitilisest või õiguslikust vajadusest lähtuva taotluse. Need haldusotsused hõlmavad liidu poliitika kohta tehtavaid juhtimis-/haldusotsuseid. Haldusotsuste mõju piirdub kindlakstehtavate sidusrühmadega. Kokkuvõttes ei olnud mõjuhinnangut ja sellega seotud avalikku konsultatsiooni vaja, sest muudatus oleks/on piiratud ulatusega, sihtotstarbeline ja seisneb kehtivas õigusaktis juhtimisküsimusega seotud tehnilise muudatuse tegemises.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ELi institutsioonide eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ettepanek on tehtud ainult kahe artikli muutmiseks.

Et Euroopa standardiorganisatsioonid saaksid vajaduse korral kohandada oma töökorda, nähakse muudatusega ette jõustumisele eelnev kuue kuu pikkune üleminekuperiood.

Komisjon aitab Euroopa standardiorganisatsioonidel muuta oma sisemist töökorda seoses otsustega, mis tehakse standardite ja standardimisdokumentide kohta, mida komisjon on taotlenud standardimismääruse artikli 10 lõike 1 alusel.

[6] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Standardisation-strategy_et

2022/0021 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) nr 1025/2012 seoses Euroopa standardiorganisatsioonide otsustega, mis puudutavad Euroopa standardeid ja Euroopa standardimisdokumente

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[7],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1025/2012[8] on kehtestatud õigusnormid, mis käsitlevad toodete ja teenuste jaoks Euroopa standardite ja Euroopa standardimisdokumentide väljatöötamist, et toetada liidu õigusakte ja poliitikat.

(2) Komisjon võib vastavalt määruse (EL) nr 1025/2012 artiklile 10 esitada ühele või mitmele Euroopa standardiorganisatsioonile taotluse Euroopa standardi või Euroopa standardimisdokumendi koostamiseks.

(3) Euroopa standarditel ja Euroopa standardimisdokumentidel on siseturul oluline koht. Näiteks võib harmoneeritud standardeid kasutada alusena, mille põhjal saab eeldada, et kui turul kättesaadavaks tehtavad tooted on vastavuses harmoneeritud standarditega, siis vastavad nad asjaomastes liidu ühtlustamisõigusaktides nende toodete kohta sätestatud olulistele nõuetele.

(4) Möödunud aastatel on Euroopa standardiorganisatsioonide sisemine juhtimissüsteem ja otsustusprotsessid muutunud. Selle tulemusena on Euroopa standardiorganisatsioonid suurendanud koostööd rahvusvaheliste ja Euroopa sidusrühmadega. Selline koostöö on tervitatav, sest see toetab läbipaistvat, avatud, erapooletut ja konsensusel põhinevat standardimist. Kui Euroopa standardiorganisatsioonid täidavad standardimistaotlusi, et toetada liidu õigusakte ja

[7] ELT C …, …, lk ….

[8] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

poliitikat, võib mistahes sidusrühma piiramatu osalemine organisatsiooni sisemises otsustusprotsessis tuua siiski kaasa otsuseid, milles ei võeta täielikult arvesse liidu huve, poliitilisi eesmärke ja väärtusi ning üldisemaid avalikke huve.

(5) Riikide standardiorganisatsioonidel on standardimissüsteemis oluline koht nii liidu tasandil, vastavalt määrusele (EL) nr 1025/2012, kui ka liikmesriikide tasandil. Seega on just riikide standardiorganisatsioonid need, kes saavad kõige paremini tagada, et Euroopa standardiorganisatsioonides võetakse nõuetekohaselt arvesse liidu huve, poliitilisi eesmärke ja väärtusi, aga ka üldisemalt avalikke huve. Seepärast on vaja tugevdada riikide standardiorganisatsioonide rolli Euroopa standardiorganisatsioonide otsustusorganites, kui need organid teevad otsuseid, mis puudutavad Euroopa standardeid ja Euroopa standardimisdokumente, mida komisjon on taotlenud vastavalt määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 10 lõikele 1.

(6) Euroopa standardiorganisatsioonide otsustusorganites võivad lisaks riikide standardiorganisatsioonidele osaleda muu hulgas ka ühinevate riikide, kandidaatriikide ja liidu potentsiaalsete kandidaatpiirkondade standardiorganisatsioonid. Et nimetatud organisatsioone asjaomaste otsustusorganite töös osalemisest mitte kõrvale jätta, on lihtsalt vaja sätestada, et määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 10 lõike 1 alusel taotletud Euroopa standardite ja Euroopa standardimisdokumentide kohta saavad nimetatud organites otsuseid teha üksnes riikide standardiorganisatsioonide esindajad, ilma et Euroopa standardiorganisatsioonide otsustusorganite töö suhtes kehtestataks muid nõudeid.

(7) Selleks, et nõue, mille kohaselt võivad komisjoni poolt määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 10 lõike 1 alusel taotletud Euroopa standardite ja Euroopa standardimisdokumentide kohta Euroopa standardiorganisatsioonide otsustusorganites otsuseid teha ainult riikide standardiorganisatsioonide esindajad, oleks tulemuslik, tuleb ette näha, et komisjon võib sellise taotluse esitada üksnes Euroopa standardiorganisatsioonile, kes sellele nõudele vastab.

(8) Seepärast tuleks määrust (EL) nr 1025/2012 vastavalt muuta.

(9) Et Euroopa standardiorganisatsioonid saaksid vajaduse korral kohandada oma sisemist töökorda käesoleva määruse nõuetega, tuleks selle kohaldamine edasi lükata,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) nr 1025/2012 artiklit 10 muudetakse järgmiselt:

1) lõike 1 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Aluslepingutes sätestatud pädevuse piires võib komisjon esitada taotluse, et üks või mitu Euroopa standardiorganisatsiooni koostaks määratud tähtaja jooksul Euroopa standardi või Euroopa standardimisdokumendi, eeldusel et asjaomane Euroopa standardiorganisatsioon vastab lõikele 2a.“;

2) lisatakse järgmine lõige 2a:

„2a. Iga Euroopa standardiorganisatsioon tagab, et lõikes 1 osutatud Euroopa standardite või Euroopa standardimisdokumentide kohta teevad tema pädevas otsustusorganis järgmisi otsuseid üksnes riikide standardiorganisatsioonide esindajad:

a) otsused standardimistaotluste vastuvõtmise, tagasilükkamise ja täitmise kohta;

b) otsused uute tööteemade vastuvõtmise kohta;

c) otsused Euroopa standardite ja Euroopa standardimisdokumentide vastuvõtmise, läbivaatamise või kehtetuks tunnistamise kohta.“

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates... [*väljaannete talitus: palun märkida kuupäev: 6 kuud alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast*].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*